

ג. יין נסך שנתערב; לדברי תנא קמא – הכל אסור בהנאה. רשב"ג אומר: יימכר לנכרי חוץ מדמי יין נסך שבו.
 רב פסק כרשב"ג בתערובת חבית בחביות אבל לא יין ביין. ושמואל ורבי יוחנן ורבי חנינא ורבה בר אבא אמרו: אפילו יין ביין. והסיק רב נחמן הלכה למעשה: יין נסך ממש שנתערב יין ביין אסור למכור התערובת חוץ מדמי האיסור, אבל חבית בחביות – מותר. וסתם יינם – אפילו יין ביין מותר.
 מכירת כל חבית בנפרד – אסורה אפילו לרשב"ג, כי אין היין בטל ברוב ונשאר באיסורו. ואולם יש דעה אליבא דר' אליעזר (רב חסדא לעיל מט:), שמוליך דמי חבית האיסור לים המלח, ועל ידי כן מותר בהנאה אפילו מכל חבית בנפרד.

דף עד

קכט. כיצד טהרתם והכשרם של כלי היין המנויים להלן, במזופפים (ומטילים יין בזיפות) ובשאינם מזופפים:

- א. גת של אבן.
- ב. גת של עץ.
- ג. גת של חרס.
- ד. קנקנים.

א. גת של אבן שזפתה עובד כוכבים ולא דרך בה ענבים – מטהרה ע"י ניגוב במים ובאפר (כדלהלן). דרך בה עכו"ם כשהיא זפוחה – אין די בניגוב אלא צריך לקלוף הזפת (כ'איכא דאמרי' דרבא). ואפילו היא חלקה למראה העין – צריך קילוף, שהיין נכנס בבקעים ובסדקים (כמעשה דרב).
 לאחר הקילוף יגב. ואפשר בעירווי ברותחים בלא קליפה (פוסקים).
 גת שאינה מזופפת ודרך בה עכו"ם – דיה בהדחה ואין צורך בניגוב (רבא, כלשון ראשונה).
 ודוקא בגת השייכת לישראל, אבל היתה שייכת לעכו"ם, הואיל ומשתמש בה בקביעות – אין דיה בהדחה, אלא לרבי צריכה ניגוב וחכמים אוסרים (עפ"י תוס' ו"פ). ולדעת רש"י (עה.) להלכה אין צריך ניגוב אלא די בהדחה. ולא חילק בין גת של עכו"ם לגת של ישראל שדרך בה עכו"ם באקראי. והתוס' (בנדה סה.) חלקו על שיטתו.

ב. גת של עץ שזיפתה עכו"ם – לדברי רבי צריכה ניגוב, ולחכמים צריך לקלוף הזפת (שצריכה הרבה זפת ובלע הרבה יין. רש"י).
 הלכה כחכמים.
 דרך בה עכו"ם, בין שהיתה מזופפת בין שאינה מזופפת – דינה כגת של אבן.

ג. גת של חרס שזיפתה עכו"ם – לרבי יקלוף הזפת, ולחכמים אין לה תקנה בכך (אלא ע"י מילוי ועירווי, בלא קליפה. פוסקים).
 היתה מזופפת ודרך בה עכו"ם – צריכה קליפה מילוי ועירווי, או הגעלה ברותחין (בעירווי מכלי ראשון) אף ללא קליפה [וכן דרש רבא], או יישון י"ב חדש, או הסקה בכבשן עד שיתרפה הזפת (פוסקים).
 אינה מזופפת, ודרך בה עכו"ם – לרבי די בניגוב וחכמים אוסרים, (וכן דעת סתם מתניתין. וצריך מילוי ועירווי. טור). במה דברים אמורים – בשל עכו"ם, שרגיל בשימושה, אבל גת של ישראל שדרך בה עכו"ם באקראי – דיה בניגוב (שו"ע קלח, א).

דין המחץ והמשפך (כלי העברה שאין מכניסים בהם יין לקיום) כדין הגת.

ד. קנקנים של חרס, בין זפותים בין שאינם זפותים, צריכים מילוי ועירוי שלשה ימים (כדלעיל לג), הואיל והם כלים שמכניסים לקיום. ולא חילקו חכמים אם נשתמש בהם העכו"ם בקביעות, אם לפי שעה. קנקנים של עץ ואבן ומתכת – מחלוקת הפוסקים, וראוי להחמיר. ובשל זכויות – אין להחמיר (שו"ע קלה, ח). וראה בפירוט לעיל לג אודות גודות קנקנים ושאר כלי יין.

קל. מהו לשלח ביד עובד כוכבים כדים ריקים?

רבא, כאשר היה משלח כדים ריקים להרפניא, היה מהפכם על פיהם וחותרם את פי השק שנתונים בו, להחשב כ'חותם בתוך חותם' (ע"ש"י) – שסבר כל דבר שמכניסו לקיום אפילו לפי שעה גזרו בו חכמים. התוס' צדדו שזה דוקא בכדים וחביות שלהם שהם קטנים ונוחים ליתן לתוכם יין ולערוטם מייד, אבל לא בחביות שלנו שהם גדולים, שאין צריך לחותמם. 'ומכל מקום טוב להחמיר'.

דף עה

קלא. 'ניגוב' שאמרו בטיהור הגת – כיצד?

הניגוב נעשה ע"י נתינת אפר ומים לסירוגין; האפר לעולם בא על רטיבות, הלכך גת רטובה שיש בה לחלוות יין – האפר ניתן תחילה. ואילו בגת יבשה נותן מים ואח"כ אפר. לעולם באים מים בסוף הניגוב (כדי לנקות מן האפר ששפשו בו). נחלקו הדעות האם נותנים אפר פעם אחת או פעמיים. וזהו פירוט השיטות:

פירוש א' ברש"י, ממורו:

ברטיבתא; לרב, כדמתני בסורא: אפר ומים.

לרב כדמתני בפומבדיתא, וכן לשמואל: אפר מים ואפר, ומים נוספים להעברת האפר. [ואותם לא החשיבו במנין, שאינם לשם ניגוב אלא לנקיון מהאפר. ואולם שמואל ללישנא דפומבדיתא החשיב במנינו גם מים אחרונים, אך אינו חולק עם רב לדינא].

ביבשתא; לרב, כדמתנו בסורא: מים אפר ומים.

לרב כדמתנו בפומבדיתא, וכן לשמואל: מים אפר מים ואפר ומים. [וכנ"ל מים אחרונים רב לא החשיבם, וכן שמואל ללישנא דסורא. ואילו ללשנא דפומבדיתא שמואל החשיבם במנינו]. נמצא לפירוש זה, אין מחלוקת בדין בין רב לשמואל אלא ללישנא דסורא; לרב לעולם די בנתינת אפר פעם אחת ולשמואל פעמיים – בין ביבשתא בין ברטיבתא.

פירוש שני ברש"י בשם אביו, וכן נראה לרש"י:

ברטיבתא; לרב ולשמואל: אפר מים אפר ומים. [ללשנא דסורא לא החשיבו מים אחרונים, וללשנא דפומבדיתא – החשיבו].

ביבשתא; לרב: מים אפר ומים [ללשנא דסורא לא החשיבו מים אחרונים ובפומבדיתא החשיבו].